ВІДГУК офіційного опонента
чл.-кор. НАМН України, доктора медичних наук, професора
Кучина Юрія Леонідовича на дисертацію Сидюк Олени Євгенівни
«Періопераційна профілактика легеневих ускладнень в торакальній анестезіології», подану до спеціалізованої вченої ради Д 26.613.02 при Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія»)

Актуальність теми дослідження

Робота присвячена актуальній проблемі сучасної медицини – розробці і впровадженню методів раціонального анестезіологічного забезпечення періопераційної профілактики легеневих ускладнень у хворих із захворюваннями грудної порожнини. На сучасному етапі розвитку медичної науки загальновизнано, що хірургічне лікування захворювань грудної порожнини – це єдиний радикальний метод ефективної медичної допомоги таким хворим, який в поєднанні з хіміо-променевою терапією дає найбільшу виживаність у цих хворих. Усвідомлення цього факту в поєднанні з підвищенням кількості хворих з цією складною патологією призвели, протягом останнього десятиріччя, до стрімкого збільшення кількості травматичних комбінованих операцій. Згідно світових баз даних, найбільший відсоток з післяопераційних ускладнень у цих хворих мають легеневі ускладнення.

Вищеозначені факти, а також відсутність "ідеальної" схеми періопераційної профілактики та менеджменту легеневих ускладнень роблять вочевидь ще більш актуальними аналіз, порівняння та покращення результатів оперативних втручань у хворих після торакальних оперативних втручань. За рахунок розробки і впровадження алгоритму періопераційної профілактики легеневих ускладнень в клінічну практику хірургічних стаціонарів отримане значне покращення результатів лікування.

Завдання дослідження відповідають поставленій меті і вирішені у повному обсязі. Об'єм роботи достатній для визначення статистичної достовірності результатів. Отримані результати мають вагоме значення як для науки, так і для практичної діяльності. Отже, це диктує необхідність проведення досліджень в даному науковому напрямку.

Мета роботи та завдання дослідження

Автор поставила за мету дослідження покращити результати лікування пацієнтів після торакальних операцій шляхом удосконалення анестезіологічного забезпечення та періопераційної профілактики легеневих ускладнень.

Для її вирішення поставлено 7 конкретних завдань, які дозволяють вирішити дану проблему: від визначення історичних аспектів та сучасних методів профілактики легеневих ускладнень після торакальних операцій до розробки алгоритму періопераційної профілактики легеневих ускладнень у пацієнтів із захворюваннями грудної порожнини.

Наукова новизна одержаних результатів

Розглядаючи питання наукової новизни поданої докторської дисертації необхідно відзначити, що автором вперше вивчено структуру легеневих ускладнень після торакальних операцій та методи їх профілактики на сучасному етапі. Вперше вивчені функціональні показники дихальних шляхів і спірометричний вік легень у пацієнтів із захворюваннями грудної порожнини. Вперше розроблено та впроваджено спосіб вибору двопросвітної ендобронхіальної трубки в торакальної анестезіології з врахуванням декількох показників (зріст, стать та діаметр лівого головного бронху). Вперше порівнянні режими однолегеневої вентиляції легень (вентиляція з керованим тиском і вентиляція з контролем за обсягом) при торакальних операціях. Вперше вивчено ефективність інтраопераційного застосування кортикостероїдів при торакальних операціях. Порівнянні режими інфузійної терапії в інтра- і післяопераційному періоді у пацієнтів після торакальних операцій. Розроблений алгоритм періопераційної профілактики легеневих ускладнень у пацієнтів із захворюваннями грудної порожнини.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що завдяки розробці і впровадженню алгоритму анестезіологічного забезпечення періопераційної профілактики легеневих ускладнень значно поліпшені результати лікування пацієнтів після торакальних операцій.

Обсяг, структура та оцінка змісту дисертації

Виконана докторська дисертаційна робота складається зі вступу, розділу матеріалів та методів дослідження, 6 розділів власних досліджень, їх обговорення, висновків та списку використаних джерел.

У вступі сформульована актуальність і мета роботи, поставлені основні завдання дослідження. Методологічно розділ побудований правильно, стиль викладення матеріалу добре сприймається.

Перший розділ (огляд сучасних методів анестезіологічного забезпечення торакальних операцій)) представлено як аналіз наукових публікацій за темою дисертаційної роботи з використанням іноземних джерел, переважно за останні роки. У кінці даного розділу автор обґрунтовує необхідність проведення подальших досліджень по даній проблемі, висвітлює невирішені питання.

Другий розділ складається з двох традиційних підрозділів – матеріали та методи дослідження. Автором описані методи дослідження, які були застосовані, а також методи статистичної обробки даних. Клінічний матеріал викладений чітко, етапи дослідження обгрунтовані коректно.

Третій розділ присвячено передопераційній оцінці та підготовці пацієнта, який планується на торакальну операцію. Визначено клінічне значення мокротиння в дихальних шляхах як прогностичний маркер післяопераційних ускладнень. Також використано спірометричний вік легень для прогнозування ризику розвитку легеневих ускладнень після торакальних операцій. Детально описана передопераційна підготовка торакальних пацієнтів. Розділ містить деякі орфографічні та стилістичні неточності.

Четвертий розділ присвячено вибору відповідного розміру лівобічної двосторонньої ендобронхіальної трубки та морфологічним змінам в вентильованій легені після торакальних операцій. Розділ містить важливі для сучасної анестезіології дані.

У п'ятому розділі описуються післяопераційні легеневі ускладнення, їх клінічний перебіг та аналіз. Представлені сучасні математичні моделі, з аналізу яких отримані переконливі результати про ефективність використаної методики профілактики легеневих ускладнень. Розділ насичений наочним матеріалом.

В шостому розділі розглядається алгоритм періопераційної профілактики легеневих ускладнень у хворих після торакальних операцій: оцінка його ефективності. Визначені терміни, обсяг та послідовність дій для максимального захисту хворого під час торакальної операції та мінімізації розвитку післяопераційних легеневих ускладнень. Зауважень до цього розділу немає.

У розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» автор проводить широку дискусію з одержаних результатів, аналізуючи власні дані в порівняльному аспекті на сучасному етапі.

Дисертацію завершують висновки, які відповідають меті та задачам роботи і логічно випливають з проведених досліджень.

Автором розроблено й упроваджено практичні рекомендації, які полягають в наступних моментах:

- алгоритм анестезіологічного забезпечення періопераційної профілактики легеневих ускладнень може бути використаний в якості компонента комплексної діагностики та лікування торакальних хворих;

- перед плануванням оперативного втручання з однолегеневою вентиляцією рекомендується використовувати формулу вибору відповідного розміру лівобічної двопросвітної ендобронхіальної трубки за розробленою методикою.

<u>Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації</u>

Дослідження виконано на 192 хворих, із захворюваннями грудної порожнини (стравоходу, легень, середостіння), оперованих в торакоабдомінальному відділі Національного інститута хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова. Ретроспективна група порівняння - 96 пацієнтів після торакальних операцій, в яких використані загальноприйняті методики періопераційного менеджменту. Група дослідження - 96 пацієнтів після торакальних операцій, в яких використаний періопераційний анестезіологічний алгоритм профілактики легеневих ускладнень. Дослідження

проведено на великому клінічному матеріалі з використанням сучасних методів клініко-лабораторних, інструментальних, патоморфологічних досліджень. Матеріали та методи дослідження, положення дисертації, які представлені здобувачем, дозволяють судити про достатній ступінь обґрунтованості та достовірності отриманих результатів. Усі наукові положення дисертаційного дослідження та висновки чітко сформульовані та обґрунтовані.

Отримані дані відповідають фактичному матеріалу, висновки логічно витікають з результатів власних досліджень, сформульовані коректно, в повній мірі відображають суть, наукову новизну, теоретичну та практичну значимість дисертаційної роботи. Дисертаційна робота побудована по класичному принципу і за своєю структурою цілком відповідає усім вимогам до дисертаційних робіт.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях.

За темою дисертації опублікована 31 наукова робота, з яких 23 статті в наукових виданнях, рекомендованих МОН України, 5 – включені до міжнародної наукометричної бази Scopus / Web of Science, тези та доповіді на науково-практичних конференціях. Матеріали дисертаційної роботи оприлюднені на багатьох науково-практичних конференціях за фахом.

Окремо хотілося б підкреслити важливість виконаної докторської дисертації для безперервного професійного розвитку лікарів-анестезіологів. Результати дисертаційного дослідження можуть бути широко використані в педагогічному процесі при проведенні курсів тематичного удосконалення з анестезіології та інтенсивної терапії.

Зауваження і побажання щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату.

Говорячи про недоліки поданої наукової праці необхідно відзначити:

- незначну перевантаженість розділу 5 таблицями и рисунками;
- при оцінці власних результатів можливо було проведення більш

широкого спектру мікробіологічних досліджень.

У якості дискусії вважаю за необхідне задати декілька питань:

1. Чому Ви вважаєте, що пригнічення еволюційного у відповідь на пошкодження запальної відповіді є доцільним, які кількісні показники запалення для Вас були таргетними та чому?

2. Чому в алгоритмі профілактики легеневих ускладнень був використаний саме метилпреднізолон?

3. Які Ви бачите переваги вибору двопросвітної ендобронхіальної трубки над бронхіальним ендоблокатором?

4. Чи був включений розроблений алгоритм профілактики легеневих ускладнень у торакальних пацієнтів в протокол прискореного відновлення після операцій (ERAS)?

Висновок

про відповідність дисертації вимогам Міністерства освіти і науки України

Дисертація Сидюк Олени Євгенівни «Періопераційна профілактика легеневих ускладнень в торакальній анестезіології» є завершеною науковою працею, яка містить теоретичне та практичне вирішення проблеми анестезіології, покращення результатів лікування пацієнтів після торакальних операцій шляхом розробки алгоритму анестезіологічного забезпечення періопераційної профілактики легеневих ускладнень. Виконана на достатній кількості спостережень з використанням сучасних інформативних методик обстеження хворих. У роботі отримані нові теоретичні та практичні результати, які мають велике значення для сучасної анестезіології. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлені в достатній кількості наукових публікацій.

Дисертація за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх практичним і теоретичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладення матеріалу в наукових статтях та апробації на наукових форумах, повністю відповідає вимогам пп. 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ від 17.11.2021 № 1197, і вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017

№ 40, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за науковою спеціальністю 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія».

Офіційний опонент:
ректор Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця МОЗ України,
чл.-кор. НАМН України,
доктор медичних наук, професор Юрій КУЧИН

Дата надходження відгуку до спеціалізованої
вченої ради Д 26.613.02 11.12.2023р.

Вчений секретар